

Spis treści

Streszczenie	17
Abstract	21
Zusammenfassung	25
Od Autorów	29
Zespół autorski monografii	37
Wstęp	53
ROZDZIAŁ 1	
VIVAT ACADEMIA, VIVANT PROFESSORES...	59
1.1. Wprowadzenie	60
1.2. Powstanie Akademii Górniczej w Krakowie	60
1.3. Insignia władzy, symbole, tradycje i uroczystości	62
1.4. Początki działalności Wydziału Górniczego AG – obecnie Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii AGH	69
1.5. Historia obecnej Katedry Geomechaniki, Budownictwa i Geotechniki (KGBiG)	77
ROZDZIAŁ 2	
POMOC STUDENCKICH KÓŁ NAUKOWYCH	
„GÓROTWÓR” I „CARBON”	
PRZY REWALORYZACJI ZAGROŻONYCH PODZIEMI I MIAST	85
2.1. Historia i osiągnięcia studenckich kół naukowych w Katedrze Geomechaniki, Budownictwa i Geotechniki	86
2.2. Koło Naukowe „Górotwór”	87

2.3. Koło Naukowe „Carbon”	92
2.4. Kulturowane zwyczaje i tradycje	95
2.5. Dorobek naukowy kół naukowych „Górotwór” i „Carbon”	98
2.6. Studenckie sesje naukowe górników	102
2.7. Bibliografia kół naukowych „Górotwór” i „Carbon”	104
2.8. Podsumowanie działalności Studenckiego Koła Naukowego „Górotwór”	106

ROZDZIAŁ 3

FASCYNUJĄCY ŚWIAT PODZIEMI	109
3.1. Wprowadzenie	110
3.2. Budownictwo oraz architektura naziemna i podziemna	111
3.3. Architektura naturalna (skalna, geomorficzna)	114
3.4. Początki budownictwa i architektury podziemi	118
3.5. Budownictwo i architektura miast jaskiniowych	119
3.6. Architektura grobowców skalnych, klasztorów i świątyń pieczarowych	121
3.7. Polska – budownictwo i architektura starych wyrobisk górniczych i budowli podziemnych	123
3.8. Podsumowanie	125

ROZDZIAŁ 4

KLASYFIKACJA ZABYTKOWYCH WYROBISK PODZIEMNYCH	131
4.1. Wprowadzenie	132
4.2. Kopalnie i sztolnie	132
4.3. Jaskinie, grotty i pieczary	133
4.4. Piwnice i składy	135
4.5. Obiekty pomilitarne, obronne i komunikacyjne	137
4.6. Podziemne obiekty kultu religijnego	138
4.7. Naziemno-podziemne obiekty skalne, kamieniołomy i budowle ziemne	140
4.8. Pozostałe obiekty podziemne	143

6.3.5. Znaleziska (artefakty, źródła) w archeologii kopalnianej	189
6.3.6. Technika i zakres dołowych badań archeologicznych w kopalniach i obiektach podziemnych	193
6.3.7. Kierunki badań prakopalni i starych kopalń w kraju i Eurazji	194
6.3.8. Prakopalnie w Eurazji – dalsze kierunki badań	195
6.3.9. Podsumowanie	196
6.4. Współpraca górnictwa z geodezją w zakresie pomiarów, inwentaryzacji i wizualizacji zabytkowych podziemi i monumentów budowlanych – skanowanie laserowe	200
6.4.1. Wprowadzenie	201
6.4.2. Zasada działania i zalety skanera laserowego	202
6.4.3. Zastosowanie skanerów laserowych w górnictwie i budownictwie	203
6.4.4. Inwentaryzacja pustek podziemnych	204
6.4.5. Badanie podziemi kościoła pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Krakowie na potrzeby budowy Krypty Zasłużonych i Panteonu Narodowego	207
6.4.6. Wizualizacja przestrzenna	208
6.4.7. Podsumowanie	209
6.5. Współpraca górnictwa z architekturą podziemi – program ochrony konserwatorskiej podziemnych tras turystycznych	212
6.5.1. Wprowadzenie	213
6.5.2. Początki architektury podziemi	213
6.5.3. Architektura miast jaskiniowych i podziemnej infrastruktury	213
6.5.4. Architektura grobowców, katakumb i klasztorów skalnych oraz świątyń pieczarowych	216
6.5.5. Architektura podziemnych komór i starych wyrobisk górniczych	218
6.5.6. Naturalna architektura podziemi	221
6.5.7. Podsumowanie	221

ROZDZIAŁ 7**GÓRNICZY NA RATUNEK NAJCENNIJSZYM PODZIEMIOM**

NATURALNYM I ANTROPOGENICZNYM	225
7.1. Wprowadzenie	226
7.2. Kopalnie i sztolnie	227
7.2.1. Kopalnia Soli „Bochnia”	228
7.2.2. Kopalnia Soli „Wieliczka”	234
7.2.3. Kopalnia Soli „Kłodawa”	246
7.2.4. Muzeum Archeologiczne i Rezerwat Krzemionki	251
7.2.5. Starożytna kopalnia rud żelaza w Rudkach k. Nowej Słupi	256
7.2.6. Chełm – Podziemia Kredowe	262
7.2.7. Olkusz – podziemia Rynku	264
7.2.8. Tomaszów Mazowiecki – Groty Nagórzyckie	268
7.2.9. Szklary k. Ząbkowic Śląskich – stare kopalnie niklu	272
7.2.10. Złotoryja – Kopalnia Złota „Aurelia”	276
7.2.11. Głuchołazy – pradawny obszar kopalnictwa złota	280
7.2.12. Złoty Stok – zabytkowa kopalnia złota i arsenu	285
7.2.13. Szczawnica – sztolnie w górze Jarmuta	294
7.2.14. Cisna k. Baligrodu – kopalnia rud żelaza	299
7.2.15. Annopol, kopalnia fosforytów	302
7.2.16. Miedzianka k. Chęcina – stara kopalnia miedzi	306
7.2.17. Uwagi dotyczące pozostałych archiwaliów Katedry	310
7.3. Jaskinie groty i pieczary	311
7.3.1. Wieliczka, Kopalnia Soli – Groty Kryształowe	312
7.3.2. Jaskinia Obłazowa w Nowej Białej – stanowisko archeologiczne	316
7.3.3. Puławy – groty puławskie	322
7.3.4. Kielce – rezerwat przyrody Kadzielnia	327
7.3.5. Kraków – Smocza Jama na Wawelu	332
7.4. Podsumowanie	339

ROZDZIAŁ 7**GÓRNICZY NA RATUNEK NAJCENNIERSZYM PODZIEMIOM****NATURALNYM I ANTROPOGENICZNYM 225**

7.1. Wprowadzenie	226
7.2. Kopalnie i sztolnie	227
7.2.1. Kopalnia Soli „Bochnia”	228
7.2.2. Kopalnia Soli „Wieliczka”	234
7.2.3. Kopalnia Soli „Kłodawa”	246
7.2.4. Muzeum Archeologiczne i Rezerwat Krzemionki	251
7.2.5. Starożytna kopalnia rud żelaza w Rudkach k. Nowej Słupi	256
7.2.6. Chełm – Podziemia Kredowe	262
7.2.7. Olkusz – podziemia Rynku	264
7.2.8. Tomaszów Mazowiecki – Groty Nagórzyckie	268
7.2.9. Szklary k. Ząbkowic Śląskich – stare kopalnie niklu	272
7.2.10. Złotoryja – Kopalnia Złota „Aurelia”	276
7.2.11. Głuchołazy – pradawny obszar kopalnictwa złota	280
7.2.12. Złoty Stok – zabytkowa kopalnia złota i arsenu	285
7.2.13. Szczawnica – sztolnie w górze Jarmuta	294
7.2.14. Cisna k. Baligrodu – kopalnia rud żelaza	299
7.2.15. Annopol, kopalnia fosforytów	302
7.2.16. Miedzianka k. Chęcina – stara kopalnia miedzi	306
7.2.17. Uwagi dotyczące pozostałych archiwaliów Katedry	310
7.3. Jaskinie groty i pieczary	311
7.3.1. Wieliczka, Kopalnia Soli – Groty Kryształowe	312
7.3.2. Jaskinia Obłazowa w Nowej Białej – stanowisko archeologiczne	316
7.3.3. Puławy – groty puławskie	322
7.3.4. Kielce – rezerwat przyrody Kadzielnia	327
7.3.5. Kraków – Smocza Jama na Wawelu	332
7.4. Podsumowanie	339

ROZDZIAŁ 8**GÓRNICZY NA RATUNEK**

PODZIEMNO-NAZIEMNYM OBIEKTOM ZABYTKOWYM	341
8.1. Wprowadzenie	342
8.2. Piwnice i składy	343
8.3. Obiekty pomilitarne, obronne i komunikacyjne	345
8.3.1. Srebrna Góra – twierdza oraz relikty historycznego górnictwa	345
8.3.2. Będzin – sztolnie będzińskie	351
8.3.3. Przemyśl – zabytkowy kolektor sanitarny	357
8.4. Podziemne obiekty sakralne	364
8.4.1. Bochnia – kaplica św. Kingi	364
8.4.2. Wieliczka – kaplica św. Kingi, miejsce kultu religijnego	367
8.4.3. Kraków – Panteon Narodowy w kościele pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła	369
8.5. Zabytkowe dzielnice staromiejskie	375
8.5.1. Jarosław	375
8.5.2. Sandomierz	383
8.5.3. Kłodzko	392
8.5.4. Kraków	402
8.6. Pozostałe obiekty staromiejskie zabezpieczone przez zespoły naukowe AGH	413
8.7. Naziemno-podziemne obiekty skalne (geomorficzne) i kamieniołomy	417
8.7.1. Zakopane – krzyż na Giewoncie	418
8.8. Kopce i budowle ziemne	424
8.8.1. Kopiec Krakusa	426
8.8.2. Kopiec Wandy	427
8.8.3. Kopiec Tadeusza Kościuszki	429
8.8.4. Kopiec Niepodległości (Józefa Piłsudskiego)	430
8.9. Pozostałe obiekty zabytkowe i architektoniczne	432

ROZDZIAŁ 9

GÓRNICZO-BUDOWLANA KWERENDA ARCHIWALNA

W ZBIORACH KATEDRY	451
9.1. Wprowadzenie	452
9.2. Katalog monografii i książek autorstwa pracowników Katedry	452
9.3. Katalog podręczników akademickich i skryptów autorstwa pracowników Katedry	455
9.4. Wykaz publikowanych artykułów i prac naukowo-badawczych w zbiorach archiwalnych Katedry (bez monografii, książek, skryptów i podręczników)	456
9.5. Wykaz niepublikowanych prac naukowo-badawczych, opinii i ekspertyz w zbiorach archiwalnych Katedry	478
9.6. Wykaz dorobku naukowego pracowników Katedry w zakresie promotorstwa i recenzowania prac dyplomowych, doktoratów i habilitacji	487

ROZDZIAŁ 10

OCHRONA, ZAGOSPODAROWANIE I ADAPTACJA

ZABYTKOWYCH OBIEKTÓW PODZIEMNYCH I NAZIEMNYCH –

TURYSTYKA PODZIEMNA	513
10.1. Wprowadzenie	514
10.2. Współczesne zagospodarowanie zabytkowych podziemi w krajach Europy Środkowej	514
10.3. Zagospodarowanie turystyczne, bezpieczeństwo i ochrona zabytków podziemnych w Polsce	517
10.4. Dzieje turystyki podziemnej	517
10.5. Początki i historia turystyki podziemnej w Polsce	518
10.6. Organizacja i początki powołania Podziemnych Tras Turystycznych (PTT) w Polsce	525
10.7. Udział pracowników zespołów naukowych AGH w Krakowie w budowie i zabezpieczaniu Podziemnych Tras Turystycznych	527
10.8. Udział pracowników zespołów naukowych AGH w Krakowie w budowie i zabezpieczaniu podziemnych kopalń i sztolni	531
10.9. Udział pracowników zespołów naukowych AGH w Krakowie w zabezpieczaniu jaskiń grot i pieczar	532

10.10. Udział pracowników zespołów naukowych AGH w Krakowie w zabezpieczaniu piwnic i składów	533
10.11. Udział pracowników zespołów naukowych AGH w Krakowie w zabezpieczaniu obiektów pomilitarnych, obronnych i komunikacyjnych	534

ROZDZIAŁ 11

SŁOWNIK POJĘĆ I TERMINÓW –

WAŻNIEJSZE DEFINICJE I NAZWY	537
---	------------

Zakończenie	549
--------------------------	------------